

Директору Центрального державного
історичного архіву, м. Київ

Музичук О.В.

Дозвольте поділитися деякими роздумами та побажаннями. Спостерігаючи за негативним збуренням, яке відбувається протягом декількох останніх місяців у певному колі пошуківців-генеалогів на фоні майже повної пасивності основної маси дослідників, іноді згадую анекдот про німу дитину. Тобто, про дитину, яка народилася цілком здоровою, без жодних якихось зовнішніх відхилень від норми, от тільки не розмовляла. Лікарі виявилися безсилим чимось зарадити, бо не могли зрозуміти причини, отож батьки уже й змирилися. А коли тому малому вже було років шість, якось за обідом він вимовив: - Пересолено. І на запитання шокованої рідні, чому мовчав раніше, відповів: - А раніше було нормально.

От і ми, дослідники, чимось нагадуємо ту дитину. До будь-яких позитивних змін та нових зручностей у роботі швидко звикаємо. Уже забулися старі «сліпі» апарати для перегляду мікрофільмів, і буденним став легкий та швидкий пошук інформації про наявність метричних книг, сповідних розписів, чи клірових відомостей у фондах архіву завдяки он-лайн каталогу на сайті ЦДІАК. Чомусь ніхто не згадує, що новий порядок копіювання документів дав можливість отримати якісні копії кожному досліднику, а не лише тим, хто має необхідну фототехніку та навички фотографування документів за обмеженого освітлення.

Зате будь-які незручності в проведенні досліджень часто викликають незадоволення, скарги, а часом і протести. Звичайно, без цього не обійтись, але, відстоюючи свої власні інтереси, далеко не кожен пошуковець враховує цілий ряд елементарних речей, починаючи з основи основ архівної справи: необхідності збереження та впорядкування архівного фонду. Ми не знаємо і не задумуємося над тим, скільки на все це держава виділяє щорічно коштів, а головне скільки часу та сил витрачають на це працівники архіву.

На сьогодні читальний зал працює з максимальною інтенсивністю. Вже звичними стають черги дослідників не лише для роботи в апаратній кімнаті з мікроплівками, але й до основного приміщення читального залу. Незрозуміло, як за такого потоку дослідників і об'єму виданих та прийнятих справ жінки, які працюють у читальному залі витримують щоденні великі фізичні, а часом і нервові навантаження.

Не думаю, що запропоную щось нове. Про необхідність оцифрування найбільш запитаних фондів та викладення їх на тих чи інших умовах у віддалений он-лайн доступ говорилось неодноразово. В результаті припинилась би інтенсивна експлуатація значного об'єму оригіналів справ, скоротилось би фізичне навантаження на працівників, обслуговуючих читальний зал та сховища, знялося б одне з найгостріших конфліктних питань, оскільки кожен бажаючий отримав би можливість легкого доступу до потрібних джерел інформації. Розумію, що вирішення цих питань залежить не стільки від бажання, чи небажання дирекції архіву, а, в першу чергу, від державної політики в даній галузі та наявності фінансових і технічних умов.

Саме тому я не багатиму Вам нездійсненого: повного розуміння з боку дослідників. Наважусь побажати, щоб таке розуміння дійсних проблем архіву та шляхів їх вирішення було з боку керівництва Державної архівної служби України. Сподіваюся, що розраховувати на їхні професіоналізм, мудрість та відповідальність реальніше.

З повагою

історик, краєзнавець, генеалог

Микола Хоменко

